

ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ У СТУДЕНТІВ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНИХ МЕДІАТЕКСТІВ

9. Osiptsov, A.V. (2015). Geneza rozvitku zagalnojudskih cinnostej osobistosti [Genesis of the development of human personality values]. *ScienceRise: Scientific Journal*. Vol. 3, no. 1 (8), pp 53–58. [in Ukrainian].
10. Skovoroda, G. (1994). *Tvori: u 2 t.* [Works: 2 volumes]. Kyiv: Oberi, vol. 1, 530 p. [in Ukrainian].
11. Slastenin, V.A., Isaev I. F. & Shiyanov, E. N. (2002). *Pedagogika: ucheb. posobie dlja stud. vyssh. ped. ucheb. zavedenij* [Pedagogy: manual for a student of higher pedagogical institutions]. Moscow: Academy, 576 p. [in Russian].
12. Tugarinov, V.P. (1960). *O cennostjah zhizni i kultury* [About values of life and culture]. Leningrad: LSU, 137 p. [in Russian].
13. Turchenko, V.N. & Kazarina-Magic, E.K. (2009). Transformacija cennostnyh orientacij v sovremennoj Rossii [Transformation of value orientations in modern Russia]. *Bulletin of educational-methodical association of Russian universities of education in the field of social work*. Moscow: Izv-RGSU, no. 1, pp. 123–128. [in Russian].
14. Ushinsky, K. D. (1983). *Pro narodnist u gromadskomu vihovanni* [About the nationality in public education]. *Selected pedagogical works: 2 Vol.* Kyiv: Rad. Shk., vol. 1, pp. 43–102. [in Russian].

Стаття надійшла до редакції 27.04.2018

УДК 37.013.46

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2018.136875>

Тетяна Бешок, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки та психології Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка

ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ У СТУДЕНТІВ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНИХ МЕДІАТЕКСТІВ

У статті виділено основні складові, які впливають на формування позитивної мотивації у студентів щодо застосування навчально-пізнавальних медіатекстів. Детально проаналізовано створену автором мотиваційну модель ефективного застосування медіаосвітніх технологій у професійній підготовці майбутніх учителів, яка включає структуру, зміст, ефективність та особливості діяльності. Обґрунтовано необхідність розвитку навичок самостійного мислення у студентів із метою формування стійкої мотивації до сприймання та використання медіаосвітніх технологій у професійній діяльності.

Ключові слова: майбутні учителі; навчально-пізнавальні медіатексти; мотиваційна модель; медіаосвітні технології; позитивна мотивація.

Рис. 1. Літ. 5.

Tetyana Beshok, Ph.D.(Pedagogy), Senior Lecturer of the Pedagogy and Psychology Department Kremenets Taras Shevchenko Regional Humanitarian and Pedagogical Academy

BUILDING MOTIVATION OF STUDENTS FOR APPLICATION THE EDUCATIONAL-COGNITIVE MEDIATEXTS

The article deals with the problem of using Media Technologies for learning and personal growth. The main components of the article includes the information need for building the positive motivation of the students to use the educational and informative mediatexts. The author shows the ways of building the needs of future teachers of using Media Technologies. The author in details analysed the authors' motivational model of media-ducational technologies which can be used in the training of future teachers, which includes the structure, content, performance and features of the activities. The model includes the following components: target (teaching to objectively perceive information from the modern media), content (development of a methodology, recording the clear content of conducting classes using media education technologies), operational-effective (effective use of methods and forms of educational process), stimulation -motivated (interest of the audience through the diversification of the educational material) and control and regulatory (correcting students' knowledge in the process of their training).

The article shows ways of building of student intrinsic motivation to master solid professional knowledge and skills in the field of media education by including Media-content modules focus on discipline pedagogical nature, methods of teaching of secondary school subjects and by implementing the course "Media-technology in the educational process". The article shows the necessity of development skills of independent thinking in students in order the form a stable perception and motivation to use media technologies in educational careers. It is proved that the using of diversified of audiovisual teaching and learning materials in the classroom and outside the classroom contributes to the formation of positive motivation of students for training, education, self-development, learning new things.

Keywords: the future teachers; educational-cognitive mediatexts; the motivational model of Media Technology; the positive motivation.

Постановка проблеми. Глобалізаційні процеси, стрімке зростання обсягів та значення інформації зумовлюють необхідність запровадження інноваційної моделі розвитку суспільства, що потребує удосконалення вітчизняної системи педагогічної освіти. У

ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ У СТУДЕНТІВ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНИХ МЕДІАТЕКСТІВ

зв'язку з цим важливим завданням педагогічних вищих навчальних закладів є пошук новітніх підходів до здійснення професійної підготовки майбутніх учителів із застосуванням медіаосвітніх технологій (МОТ).

Аналіз основних досліджень та публікацій.

На сьогоднішній день, значна увага в педагогічній науці приділяється: основним формам та методам організації медіаосвітньої діяльності в навчальних закладах (Н.М. Духаніна, Л. А. Найдьонова, О.В. Невмержинська, Г.В. Онкович, І.А. Сахневич та ін.); моделям, методам, вітчизняному і світовому досвіду медіаосвіти (Д. Бекінгем, О.В. Федоров, О.В. Шариков, С.П. Шумаєва); медіаосвіті у професійній підготовці майбутніх учителів (Ю.М. Казаков, Н.О. Шубенко та ін.).

Результати аналізу наукових праць дозволяють стверджувати, що нині учні та студенти виявляють підвищений інтерес до всього, що пов'язане з комп'ютером, мережею Інтернет, засобами масової інформації.

Сучасні засоби масової інформації (друковані видання, аудіо-, відеоматеріали, програми телебачення, радіомовлення, сайти мережі Інтернет) мають домінуючий вплив на формування моделей поведінки, укорінення цінностей у суспільстві.

Вплив засобів масової інформації дуже суперечливий. Вони розширюють світогляд, знайомлять із досягненнями в різних сферах людської життєдіяльності. Водночас саме через медіа проникає велика кількість інформації антигуманного, бездуховного, аморального змісту; зростають можливості маніпуляції свідомістю людей. Підвищення уваги до сучасного медіапростору стає все більш актуальним завданням для всіх соціальних та освітніх інститутів.

Тому важливим завданням викладачів ВНЗ є формування позитивної мотивації у студентів та пошук нових підходів до здійснення професійної підготовки майбутніх учителів із застосуванням медіаосвітніх технологій.

Метою статті є розроблення та обґрунтування основних компонентів мотиваційної моделі застосування медіаосвітніх технологій у професійній підготовці майбутніх учителів.

Виклад основного матеріалу. Формування позитивної мотивації у студентів щодо застосування навчально-пізнавальних медіатекстів залежить від готовності викладачів підтримувати процес медіаосвіти студентів, та мотивації самих майбутніх учителів до формування їх професійної медіаграмотності. У пошуку мотивації до навчання, на думку

І. А. Сахневич, є знаходження зв'язку медіаосвіти із внутрішнім світом молоді особистості [4, 240].

Аналіз проведених вітчизняними науковцями досліджень [1], [2], [3], [5], дозволяє стверджувати, що впровадження МОТ може бути результативним лише тоді, коли у студентів є потреба використовувати пізнавальні медіатексти як засіб навчальної діяльності. Тобто, якщо ми хочемо, щоб застосування друкованих, аудіовізуальних, цифрових, комп'ютерних, Інтернет-технологій стало звичним у діяльності майбутнього вчителя, то повинні сформувані у нього відповідну потребу до застосування зазначених технологій.

На основі проведеного аналізу пропонуємо такі способи формування потреби майбутніх учителів у МОТ: навчання повноцінному сприйняттю інформації, розроблення педагогічного програмного забезпечення, електронних освітніх ресурсів, навчально-методичного комплексу для різних категорій студентів; створення обставин, які спонукали б студентів до використання друкованих, цифрових, мобільних та інтернет-технологій; включення тем із медіаосвіти у змістові модулі педагогічних та дисциплін методичного спрямування, організація та проведення тренінгів, майстер-класів для підвищення кваліфікації викладачів у галузі МОТ; ознайомлення студентів із досвідом використання медіаосвіти у вітчизняних та зарубіжних країнах, їх практичного застосування в різних ситуаціях, створення оптимальних можливостей для роботи у комп'ютеризованому та медіаосвітньому середовищах.

Нами створено мотиваційну модель ефективного застосування МОТ у професійній підготовці майбутніх учителів, яка включає структуру, зміст, ефективність та особливості діяльності.

Модель передбачає: цільовий, змістовий, операційно-дійовий, стимуляційно-мотиваційний та контрольний-регулятивний компоненти (рис 1.).

Цільовий компонент. Профілактика негативних інформаційних впливів безпосередньо пов'язана з навчанням студентів об'єктивно сприймати інформацію із сучасних медіа, відбором навчально-пізнавальних медіатекстів, використанням медіаосвітніх технологій обґрунтовано або повною відмовою від їх використання. Право вибору завжди повинне бути.

Змістовий компонент. Кожне пізнавальне, навчальне, методичне, тренінгове та факультативне заняття, яке передбачає вивчення сучасних медіа, особливостей їх застосування в освіті, повинне мати чіткий зміст і враховувати

**ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ У СТУДЕНТІВ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ
НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНИХ МЕДІАТЕКСТІВ**

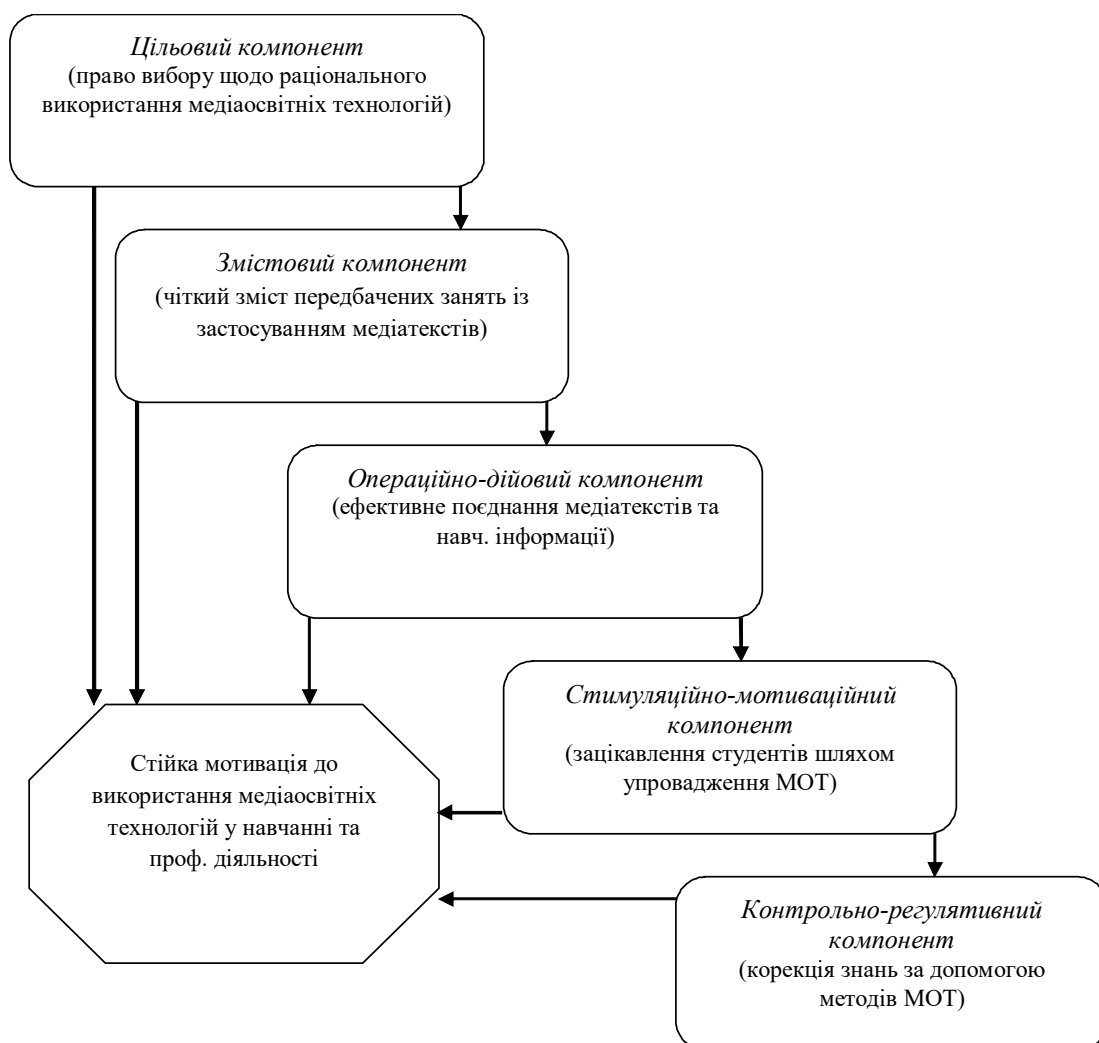

Рис. 1. Компоненти мотиваційної моделі ефективного застосування медіаосвітніх технологій у професійній підготовці майбутніх учителів

особливості аудиторії, для якої воно призначене: вік, стать, рівень поінформованості, соціальне оточення та життєві обставини [1, 45].

Операційно-дійовий компонент. Ефективність упровадження медіаосвіти в навчально-виховний процес педагогічних ВНЗ і кінцевий результат (медіаграмотний майбутній учитель) залежить від вдалого поєднання різноманітних методів: обговорення у групі, мозковий штурм, форум-театр, рольові ігри, лекційні, семінарські, практичні, тренінгові заняття, аналіз медіатекстів, робота в гуртках фото- та кінолюбителів, дискусії, практичне застосування здобутих знань, активна участь у роботі студентського радіо, випуск студентських газет, створення сайтів і блогів. Переваги активного навчання полягають у тому, що вони стимулюють співробітництво, а не змагання. Людина починає краще сприймати інших, у неї посилюється почуття власної гідності,

розвивається розуміння потреб інших, толерантність [1, 45].

Стимуляційно-мотиваційний компонент. Позитивна мотивація до медіаосвітньої професійної діяльності можлива за умови врахування особливостей цільової аудиторії, потреби у використанні навчально-пізнавальних медіатекстів, закріплення змісту програми інтерактивними методами. Застосування медіаосвітніх технологій у різноманітні способи подачі навчального матеріалу, тим самим зацікавлюючи студентів до сприйняття і засвоєння навчального матеріалу.

Визначені компоненти мотиваційної моделі передбачають дотримання принципу дослідницької (творчої) позиції.

Контрольно-регулятивний компонент дозволяє коригувати знання студентів за допомогою різноманітних методів безпосередньо

ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ У СТУДЕНТІВ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНИХ МЕДІАТЕКСТІВ

під час реалізації професійної підготовки майбутніх учителів [1, 45].

Ми пропонуємо формувати у студентів внутрішню мотивацію до засвоєння міцних професійних знань, умінь і навичок у галузі медіаосвіти шляхом включення змістових модулів медіаосвітньої спрямованості у дисципліни педагогічного характеру (загальну та корекційну педагогіку, сучасні педагогічні технології, основи педагогічної майстерності тощо); методики викладання дисциплін загальноосвітньої школи; упровадження спецкурсу “Медіаосвітні технології у навчально-виховному процесі”.

За власними міркуваннями основне завдання викладача зацікавити студентів використовуючи найрізноманітніший аудіовізуальний навчально-пізнавальний матеріал.

Практичний досвід формування у студентів стійкої мотивації до сприймання та використання МОТ у професійній діяльності свідчить про необхідність формування навичок самостійного мислення. Його особливість полягає в тому, що під час навчання у ЗВО викладачі пропонують студентам усвідомлено та систематично сприймати інформацію з сучасного медіапростору, студенти самостійно вчать аналізувати ту інформацію, яку вони отримують за допомогою медіа. Таким чином, вони навчаються критично мислити: розрізняти маніпулятивні впливи в сучасних медіа, відмежовувати негативну інформацію, формувати культуру споживання пізнавальної інформації з різних медіа. Принцип дослідницької творчої позиції відображає процес критичного мислення.

Висновки. Отже, створена нами мотиваційна модель ефективного застосування медіаосвітніх технологій у професійній підготовці майбутніх учителів позитивно впливає на формування їх мотивації. На перших етапах ознайомлення з медіатехнологіями мотивація у студентів формується методом активного їх залучення до сприйняття та аналізу інформації з сучасного медіапростору.

Наукова робота не претендує на повноту охоплення проблеми та її вичерпне вирішення. Подальшого вивчення потребують теоретико-методологічні засади розвитку медіаосвітньої компетентності майбутніх учителів, концептуальні основи забезпечення високих рівнів медіаграмотності студентів педагогічних ЗВО, педагогічні основи моніторингу якості підготовки майбутніх учителів із застосування медіаосвітніх технологій тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Виховання культури користувача Інтернету.

Безпека у всесвітній мережі: [навч.-метод. посіб.] / [А. Б. Качарян, Н. І. Гущина]. – К., Вид-во Інституту інноваційних технологій і змісту освіти. – 2011. – 100 с.

2. Литвин А. В. Медіаосвіта як складова інформаційної підготовки майбутніх фахівців / А. В. Литвин, О. Г. Литвин // Директор школи. – 2010. – № 21. – С. 1–5.

3. Онкович Г. В. Медіаосвіта в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку / Г. В. Онкович // Нові технології навчання: матеріали другого Міжнародного семінару “Навчально-виховне середовище та моральність у XXI столітті”. – К., Вінниця, 2010. – № 62. – С. 89–92.

4. Сахневич І. А. Упровадження медіаосвіти у вищих навчальних закладах України: проблеми та перспективи / І. А. Сахневич // Наук. вісн. Волинського національного ун-ту ім. Лесі Українки. – 2010. – № 21. – С. 239–242.

5. Федоров А. В. Медіаобразование будущих педагогов / А. В. Федоров. – Таганрог: Изд-ство Кучма, 2005. – 314 с.

REFERENCES

1. Kacharian, A. B. & Hushchyna, N. I. (2011). *Vykhovannia kultury korystuvacha Internetu. Bezpeka u vsesvitnii merezhi* [Educating the Internet user's culture. Security in the World Wide Web]. Kyiv: View of the Institute of Innovative Technologies and Educational Content, 100 p. [in Ukrainian].

2. Lytvyn, A. V. & Lytvyn, O. H. (2010). *Mediaosvita yak skladova informatsiinoi pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv* [Media education as a component of information preparation for future specialists]. *School Director*, no.21, pp. 1–5. [in Ukrainian].

3. Onkovych, H. V. (2010). *Mediaosvita v Ukraini: suchasnyi stan i perspektyvy rozvytku* [Media education in Ukraine: the current state and prospects of development]. *Novi tekhnologii navchannia: materialy drugoho Mizhnarodnoho seminaru "Navchalno-vykhovne seredovyshche ta moralnist u XX stolitti"* – The new technologies of studying: Proceedings of the Second International “Educational and Educational Environment and Morality in the 21st Century”. Kyiv, Vinnitsa. No. 62, pp. 89–92. [in Ukrainian].

4. Sakhnevych, I. A. (2010). *Uprovadzhennia mediaosvity u vyshchikh navchalnykh zakladakh Ukrainy: problemy ta perspektyvy* [Implementation of media education in higher educational institutions of Ukraine: problems and perspectives]. *Nauk. visn. Volynskoho natsionalnogo un-tu im. Lesi Ukrainky*. No.21, pp. 239–242. [in Ukrainian].

5. Fedorov, A. V. (2005). *Mediaobrazovanie budushchikh pedagogov* [Media education for future teachers]. Taganrog: Izd-stvo Kuchma, 314 p. [in Russian].

Стаття надійшла до редакції 27.04.2018